

Domovská stránka>Podanie na súd>Kde a ako>Zákony ktorej krajiny platia?

Zákony ktorej krajiny platia?

Estónsko

1 Pramene platných noriem

1.1 Vnútroštátne normy

Otázky rozhodného práva upravuje najmä zákon o medzinárodnom práve súkromnom (ďalej len „zákon o MPS“).

Pred nadobudnutím účinnosti zákona o MPS 1. júla 2002 upravovala rozhodné právo všeobecná časť Občianskeho zákonníka. Teraz sa namiesto toho uplatňuje zákon o MPS takmer vo všetkých prípadoch, na ktoré sa vzťahuje článok 24 zákona o záväzkovom práve, všeobecná časť Občianskeho zákonníka a vykonávací zákon k zákonu o medzinárodnom práve súkromnom.

Okrem toho treba zohľadniť nadsadenosť noriem vyplývajúcich z rozhodného práva EÚ nad vnútroštátnym právom spolu so zásadou vyplývajúcou z článku 123 Ústavy Estónskej republiky, podľa ktorej platí, že keď sú estónske zákony alebo iné estónske právne predpisy v rozpore s medzinárodnou zmluvou ratifikovanou estónskym parlamentom, platia ustanovenia medzinárodnej zmluvy. Estónsko takisto podpísalo s Ruskom, Ukrajinou, Poľskom, Lotyšskom a Litvou štyri dohody o právnej pomoci, ktoré upravujú aj problematiku rozhodného práva.

1.2 Mnohostranné medzinárodné dohovory

Haagsky Dohovor o rozhodnom práve pre formu závetov, podpísaný 4. októbra 1961 v Haagu, ďalšie informácie nájdete na adrese:

<https://www.riigiteataja.ee/akt/78853>.

Dohovor o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky, podpísaný 19. júna 1980 v Ríme; ďalšie informácie nájdete na adrese:

<https://www.riigiteataja.ee/akt/1026913>.

Dohovor o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní, výkone a spolupráci v oblasti rodičovských práv a povinností a opatrení na ochranu dieťaťa, podpísaný 19. októbra 1996 v Haagu; ďalšie informácie nájdete na adrese: <https://www.riigiteataja.ee/akt/214112011002>.

Protokol o rozhodnom práve pre vyživovaciu povinnosť, podpísaný 23. novembra 2007 v Haagu; ďalšie informácie nájdete na adrese:

https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:f30b46bd-fcdd-4b33-8b08-5b06e4a09b88.0022.02/DOC_2&format=PDF.

1.3 Hlavné dvojstranné dohovory

Dohoda medzi Estónskou republikou, Lotyšskou republikou a Litovskou republikou o právnej pomoci a právnych vzťahoch, podpísaná 11. novembra 1992 v Tallinne; ďalšie informácie sa uvádzajú v [Riigi Teataja](#).

Dohoda medzi Estónskou republikou a Ruskou federáciou o právnej pomoci a právnych vzťahoch v občianskych, rodinných a trestných veciach, podpísaná 26. januára 1993 v Moskve; ďalšie informácie sa uvádzajú v [Riigi Teataja](#).

Dohoda medzi Estónskou republikou a Ukrajinou o právnej pomoci a právnych vzťahoch v občianskych a trestných veciach, podpísaná 15. februára 1995 v Kyjeve; ďalšie informácie sa uvádzajú v [Riigi Teataja](#).

Dohoda medzi Estónskou republikou a Poľskou republikou o právnej pomoci a právnych vzťahoch v občianskych, pracovných a trestných veciach, podpísaná 27. novembra 1998 v Tallinne; ďalšie informácie sa uvádzajú v [Riigi Teataja](#).

Nariadenia Európskej únie

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 o rozhodnom práve pre mimozmluvné záväzky (Rím II) (Ú. v. EÚ L 199, 31.7.2007, s. 40 – 49);

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky (Rím I) (Ú. v. EÚ L 177, 4.7.2008, s. 6 – 16);

Nariadenie Rady (ES) č. 4/2009 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a o spolupráci vo veciach vyživovacej povinnosti (Ú. v. EÚ L 7, 10.1.2009, s. 1 – 79);

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 650/2012 o právomoci, rozhodnom práve, uznávaní a výkone rozhodnutí a prijatí a výkone verejných listín v dedičských veciach a o zavedení európskeho osvedčenia o dedičstve (Ú. v. EÚ L 201, 27.7.2012, s. 107 – 134);

Nariadenie Rady (EÚ) č. 1259/2010, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca v oblasti rozhodného práva pre rozvod a rozluku (Ú. v. EÚ L 343, 29.12.2010, s. 10 – 16);

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/848 o insolvenčnom konaní (Ú. v. EÚ L 141, 5.6.2015, s. 19 – 72).

2 Uplatňovanie kolíznych noriem

2.1 Povinnosť sudcu uplatniť kolízne normy z vlastnej iniciatívy

Ak si zákon, medzinárodná dohoda alebo transakcia vyžaduje uplatnenie cudzieho práva, súdy ho uplatnia bez ohľadu na to, či o to boli požiadané. To znamená, že povinnosť súdov uplatniť cudzie právo nezávisí od toho, či o to strana požiadala (článok 2 ods. 1 zákona o MPS).

V niektorých občianskych súdnych prípadoch, v ktorých boli strany oprávnené dohodnúť sa na voľbe rozhodného práva, uplatnili estónske súdy estónske právo namiesto cudzieho, keďže strany sa bezvýhradne vzdali práva na voľbu cudzieho rozhodného práva.

2.2 Spätný odkaz

Ak si zákon o MPS vyžaduje uplatnenie cudzieho práva (transmisia), platia normy medzinárodného práva súkromného príslušnej krajiny. Ak si uvedené normy vyžadujú uplatnenie estónskeho práva (remisia), platia normy estónskeho hmotného práva (článok 6 ods. 1 zákona o MPS).

Preto platí, že keď sa podľa cudzieho práva má uplatniť estónske právo, uplatnia sa normy estónskeho hmotného práva.

2.3 Zmena kolízneho kritéria

Vznik alebo zánik vecného práva sa určuje podľa práva krajiny, v ktorej sa majetok nachádzal v čase vzniku alebo zániku vecného práva (článok 18 ods. 1 zákona o MPS). Z toho vyplýva, že ak sa po vzniku a zániku vecného práva majetok presunie, zmení sa aj rozhodné právo, ktoré sa naň vzťahuje. Právo krajiny domicilu fyzickej osoby platí pre jej pasívnu aj aktívnu právnu spôsobilosť (článok 12 ods. 1 zákona o MPS). Z toho vyplýva, že ak sa zmení krajina domicilu osoby, zmení sa aj rozhodné právo, ktoré sa vzťahuje na jej pasívnu a aktívnu právnu spôsobilosť. V zákone sa však stanovuje aj to, že zmenou domicilu sa neobmedzuje už nadobudnutá aktívna právna spôsobilosť (článok 12 ods. 3 zákona o MPS).

2.4 Výnimky z obvyklého použitia kolíznych noriem

Cudzie právo sa neuplatní, ak by tým došlo k zjavnému rozporu s hlavnými zásadami estónskeho práva (verejným poriadkom). V takom prípade sa uplatní estónske právo (článok 7 zákona o MPS).

To, či sa v cudzom práve stanovuje právna norma, ktorá v estónskom práve neexistuje, nie je v takých prípadoch rozhodujúce. Podľa ustanovenia o verejnom poriadku sa namiesto cudzieho práva uplatní estónske, pokiaľ by uplatnením cudzieho práva došlo k jasnému rozporu s hlavnými zásadami estónskeho práva.

V právnych predpisoch, ktoré upravujú zmluvné záväzky, sa ďalej stanovuje, že ustanovenia príslušnej kapitoly zákona o MPS nemajú vplyv na uplatnenie ustanovení estónskeho práva, ktoré sú uplatniteľné, bez ohľadu na právo, ktorým sa riadia zmluvy (článok 31 zákona o MPS). V článku 32 ods. 3 zákona sa ďalej uvádza, že ak si strany zvolili, že zmluvu bude upravovať cudzie právo, tak bez ohľadu na to, či si zvolili aj cudziu jurisdikciu, to v prípade, že všetky prvky týkajúce sa zmluvy v čase voľby súvisia len s jednou krajinou, nemá vplyv na uplatnenie noriem práva danej krajiny a v zmluve sa od nich nemožno odchýliť (kogentné právne normy).

2.5 Zistenie obsahu cudzieho práva

Hoci súdy v rámci všeobecnej platnej zásady musia uplatniť cudzie právo v situáciách, v ktorých sa to vyžaduje v zmysle zákona, medzinárodnej zmluvy alebo transakcie bez ohľadu na to, či boli o to požiadané (článok 2 ods. 1 zákona o MPS), orgány a súdy môžu požiadať strany alebo orgány verejnej moci o pomoc pri určovaní, ktoré cudzie právo sa má uplatniť.

Hoci strany môžu súdom predkladať dokumenty s cieľom určiť obsah cudzieho práva, súdy nie sú povinné také dokumenty zohľadňovať (článok 4 ods. 2 zákona o MPS). Súdy majú okrem toho právo požiadať o pomoc aj ministerstvo spravodlivosti alebo ministerstvo zahraničných vecí Estónskej republiky a prizvať znalcov (článok 4 ods. 3 zákona o MPS).

Strany v občianskoprávnom konaní musia preukázať právo platné mimo Estónskej republiky, medzinárodné právo alebo obyčajové právo len do takej miery, do akej súd nie je s takým právom oboznámený v súlade s článkom 234 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Súd môže využiť aj iné zdroje informácií a vykonať ďalšie úkony, aby určil obsah práva, ako sa opisuje v predchádzajúcom odseku, s odkazom na článok 4 zákona o MPS.

Právo súdu na vyžiadanie informácií s cieľom určiť obsah práva, ktoré sa má uplatniť, vychádza zo zásady kontradiktórnosti občianskoprávneho konania. Táto zásada je vyjadrená najmä v článku 5 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku, v ktorom sa stanovuje, že konanie o žalobe sa vedie na základe faktov a návrhov predložených stranami na základe nároku a že strany majú rovnaké práva a príležitosti odôvodniť svoje nároky a vyvrátiť či napadnúť tvrdenia protistrany. Strana si pritom môže vybrať fakty, ktoré predloží s cieľom odôvodniť svoj nárok, ako aj dôkazy na ich dokázanie.

Právo povoľuje aj výnimky, v zmysle ktorých sa estónske právo uplatňuje, keď obsah cudzieho práva nemožno napriek všetkému úsiliu určiť v primeranej lehote (článok 4 ods. 4 zákona o MPS).

3 Kolízne normy

3.1 Zmluvné záväzky a právne úkony

Podobne ako pri iných veciach týkajúcich sa medzinárodného práva súkromného, sa právo, ktorým sa riadia zmluvy, v Estónsku upravuje v zákone o MPS, pokiaľ sa v medzinárodných právnych predpisoch nestanovuje inak. To, akým právom sa riadi zmluva, možno určiť na základe dohody medzi stranami alebo, ak strany nie sú podľa zákona o MPS oprávnené vybrať si rozhodné právo, na základe rozhodného práva určeného pomocou stanovených kritérií. Keďže v súlade s článkom 3 ods. 2 zákona o konkurze sa na konkurzné konanie vzťahujú ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, pokiaľ sa v zákone o konkurze nestanovuje inak, a v súlade s článkom 8 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku súd musí viesť konanie vo veci na základe estónskeho občianskeho procesného práva, rozhodným právom pre konkurzné konanie v Estónsku je estónske právo alebo rozhodné právo na základe dohody medzi stranami, alebo v prípade, že takáto dohoda neexistuje, rozhodné právo určené pomocou kritérií stanovených v zákone o MPS.

V zákone o MPS sa ustanovuje, že zmluvy sa musia riadiť právom krajiny na základe dohody medzi stranami. Strany si môžu vybrať právo, ktorým sa bude riadiť celá zmluva alebo jej časť, ak zmluvu tak možno rozdeliť (článok 32 ods. 1 a 2 zákona). Voľba rozhodného práva na základe dohody však nie je absolútna. V článku 32 ods. 3 zákona sa uvádza, že ak si strany zvolili, že zmluva sa bude riadiť cudzím právom, tak bez ohľadu na to, či si zvolili aj cudziu jurisdikciu, to v prípade, že všetky prvky týkajúce sa zmluvy v čase voľby súvisia len s jednou krajinou, nemá vplyv na uplatnenie noriem práva danej krajiny, od ktorých sa v zmluve nemožno odchýliť (kogentné právne normy).

Ak si strany nezvolili rozhodné právo, ktorým sa bude riadiť zmluva, zmluva sa bude riadiť právom krajiny, s ktorou zmluva súvisí najužšie. Ak zmluvu možno rozdeliť a časť zmluvy nezávisle užšie súvisí s inou krajinou, uvedená časť sa môže riadiť právom tejto inej krajiny (článok 33 ods. 1 zákona o MPS).

Zmluva najužšie súvisí s krajinou, v ktorej má strana, ktorá má splniť záväzok charakteristický pre zmluvu, v čase uzavretia zmluvy domicil, resp. sídlo v prípade riadiaceho orgánu strany. Ak bola zmluva uzatvorená v rámci predmetu činnosti strany, ktorá má splniť záväzok charakteristický pre zmluvu, zmluva najužšie súvisí s krajinou, v ktorej sa nachádza hlavné miesto podnikateľskej činnosti strany. Ak má byť podľa zmluvy záväzok charakteristický pre zmluvu splnený v inom ako hlavnom mieste podnikateľskej činnosti, zmluva najužšie súvisí s krajinou, v ktorej sa uvedené miesto podnikania nachádza (článok 33 ods. 2 zákona o MPS).

V prípade nehnuteľných vecí a zmlúv o preprave sa stanovujú výnimky zo všeobecného pravidla o mieste plnenia zmluvy. Ak je predmetom zmluvy právo na nehnuteľnú vec alebo právo na používanie nehnuteľnej veci, zmluva najužšie súvisí s krajinou, v ktorej sa nehnuteľná vec nachádza (článok 33 ods. 4 zákona o MPS). V prípade zmluvy o preprave zmluva najužšie súvisí s krajinou, v ktorej sa nachádza hlavné miesto podnikateľskej činnosti prepravcu v čase uzavretia zmluvy, vtedy, keď sa miesto odoslania alebo miesto dodania tovaru, alebo v prípade zmluvy o preprave nákladu hlavné miesto podnikateľskej činnosti odosielateľa, alebo miesto nakladania alebo vykladania tovaru nachádza v tej istej krajine (článok 33 ods. 5 zákona o MPS).

Pre spotrebiteľské kúpne zmluvy (článok 34 zákona o MPS), pracovné zmluvy (článok 35 zákona o MPS) a poisťné zmluvy (články 40 – 47 zákona o MPS) takisto platia osobitné pravidlá. Účelom týchto osobitných pravidiel je zabezpečiť ochranu spotrebiteľa, zamestnanca a poisťníka ako slabšej strany zmluvy. V prípade spotrebiteľských kúpnych zmlúv takisto možno určiť právo, ktorým sa zmluva riadi, na základe dohody, ale takáto dohoda nemusí mať za následok odobratie ochrany spotrebiteľovi, ktorú mu poskytujú kogentné právne normy krajiny jeho domicilu, ak: 1. v krajine domicilu spotrebiteľa uzatvoreniu zmluvy predchádzala osobitná ponuka adresovaná priamo spotrebiteľovi alebo reklama a spotrebiteľ v tejto krajine vykonal všetky úkony potrebné na uzavretie zmluvy; 2. zmluvný partner spotrebiteľa alebo jeho zástupca prijal objednávku od spotrebiteľa v krajine domicilu spotrebiteľa; 3. ide o zmluvu o kúpe tovaru a spotrebiteľ cestoval z krajiny svojho domicilu do inej krajiny a tam zadal objednávku, a to za predpokladu, že cestu spotrebiteľovi zabezpečil predávajúci s cieľom podnikieť spotrebiteľa k uzavretiu zmluvy. Ak neexistuje dohoda o rozhodnom práve, spotrebiteľské kúpne zmluvy sa riadia právom krajiny domicilu spotrebiteľa.

V prípade pracovnej zmluvy voľba práva nesmie mať za následok odobratie ochrany zamestnancovi, ktorú mu poskytujú kogentné právne normy krajiny jeho domicilu, ktoré by sa uplatňovali pri absencii voľby rozhodného práva. Pri absencii voľby rozhodného práva sa pracovné zmluvy riadia právom krajiny, v ktorej: 1. zamestnanec zvyčajne vykonáva svoju prácu na základe zmluvy, aj keď je dočasne zamestnaný v inej krajine; 2. sa nachádza miesto podnikateľskej činnosti, v ktorom zamestnanca zamestnali, ak zamestnanec zvyčajne nevykonáva svoju prácu v jednej krajine.

Poisťné zmluvy podliehajú o niečo špecifickjším pravidlám. V článkoch 42 – 44 sa stanovujú podmienky, na ktorých sa môžu zakladať dohody o rozhodnom práve. Ak sa strany poisťnej zmluvy nedohodli na práve, ktorým sa bude riadiť uvedená zmluva, a domicil alebo riadiaci orgán poisťníka a poistené riziko sa nachádzajú na území tej istej krajiny, uplatňuje sa právo tejto krajiny (článok 45 ods. 1 zákona o MPS). Ak tieto požiadavky nie sú splnené, uplatňuje sa právo krajiny, s ktorou zmluva súvisí najužšie. Zmluva najužšie súvisí s krajinou, v ktorej sa nachádza poisťné riziko (článok 45 ods. 2 zákona o MPS).

3.2 Mimo zmluvné záväzky

V estónskom práve sa stanovujú rôzne dôvody na voľbu rozhodného práva v závislosti od povahy dotknutého mimozmluvného záväzku.

Nároky za bezdôvodné obohatenie vyplývajúce zo splnenia záväzku sa riadia právom krajiny, ktorým sa riadi skutočný či predpokladaný právny vzťah, na základe ktorého bol záväzok splnený. Nároky za bezdôvodné obohatenie vyplývajúce z porušenia práva inej osoby sa riadia právom krajiny, v ktorej k porušeniu došlo. V ostatných prípadoch sa nároky vyplývajúce z bezdôvodného obohatenia riadia právom krajiny, v ktorej k bezdôvodnému obohateniu došlo (článok 48 ods. 1 až 3 zákona o MPS).

Nároky vyplývajúce z konania bez príkazu (*negotiorum gestio*) sa riadia právom krajiny, v ktorej osoba konajúca bez príkazu (*negotiorum gestor*) úkon vykonala, a nároky vyplývajúce zo splnenia záväzkov inej osoby sa riadia právom, ktorým sa riadia aj predmetné záväzky (článok 49 ods. 1 až 2 zákona o MPS).

Vo všeobecnosti platí, že nároky vyplývajúce z nezákonného poškodenia sa riadia právom krajiny, v ktorej došlo k úkonu či udalosti, z ktorej nárok vyplýva. Ak sa dôsledky neprejavia v krajine, kde došlo k úkonu či udalosti, z ktorej nárok vyplýva, právo krajiny, kde vznikli dôsledky predmetného úkonu či udalosti, sa uplatní na žiadosť poškodenej strany (článok 50 ods. 1 a 2 zákona o MPS). Náhrada za nezákonné spôsobenie škody je však obmedzená. Ak sa nárok, ktorý vyplýva z nezákonného poškodenia, riadi cudzím právom, náhrada škody prikázaná v Estónsku nesmie byť výrazne vyššia ako náhrada škody stanovená za podobnú škodu v estónskom práve (článok 52 zákona o MPS).

Zákon umožňuje stranám dohodnúť sa na uplatnení estónskeho práva aj potom, ako dôjde k úkonu či udalosti, z ktorej vyplynul mimozmluvný záväzok. Voľbou rozhodného práva nie sú dotknuté práva tretích strán (článok 54 zákona o MPS).

3.3 Osobný štatút, jeho aspekty týkajúce sa občianskeho štatútu (meno, bydlisko, spôsobilosť)

Podľa estónskeho práva neplatia pre mená osôb žiadne osobitné pravidlá o rozhodnom práve.

Pri určovaní domicilu fyzickej osoby platí estónske právo (článok 10 zákona o MPS). Štátna príslušnosť fyzickej osoby sa určuje podľa práva krajiny, o ktorej príslušnosti sa rozhoduje. Ak má fyzická osoba viac štátnych príslušností, platí štátna príslušnosť ku krajine, s ktorou osoba súvisí najužšie. Pokiaľ ide o osobu bez štátnej príslušnosti, osobu, ktorej štátnu príslušnosť nemožno určiť, alebo o utečenca, namiesto štátnej príslušnosti sa uplatňuje domicil (článok 11 ods. 1 až 3 zákona o MPS).

Právo krajiny domicilu fyzickej osoby platí pre jej pasívnu aj aktívnu právnu spôsobilosť, ale zmenou domicilu sa neobmedzuje už nadobudnutá aktívna právna spôsobilosť (článok 12 ods. 1 a 2 zákona o MPS).

To, kedy si môže osoba nárokovať právnu nespôsobilosť, upravuje osobitná norma, z ktorej sú ale vyňaté transakcie vyplývajúce z rodinného alebo dedičského práva a transakcie týkajúce sa nehnuteľných vecí nachádzajúcich sa v inej krajine (článok 12 ods. 4 zákona o MPS). Vo všeobecnosti však platí, že ak osoba uzatvorí transakciu, hoci nemá aktívnu právnu spôsobilosť alebo hoci je jej aktívna právna spôsobilosť obmedzená podľa práva krajiny jej domicilu, nemôže si nárokovať právnu nespôsobilosť, ak má aktívnu právnu spôsobilosť podľa práva krajiny, v ktorej transakciu uzatvorila. Všeobecné pravidlo neplatí, ak si druhá strana bola vedomá alebo ak si mala byť vedomá toho, že osoba nemá aktívnu právnu spôsobilosť (článok 12 ods. 3 zákona o MPS).

3.4 Vznik vzťahu rodič – dieťa vrátane adopcie

3.4.1 Vznik vzťahu rodič – dieťa

Vzťahy medzi rodičom a dieťaťom, ktoré upravuje rodinné právo, sa riadia právom krajiny domicilu dieťaťa (článok 65 zákona o MPS). Vzájomné práva a povinnosti rodičov a detí vyplývajú z priameho príbuzenského pomeru detí, ktorý sa určuje postupom stanoveným zákonom. Priamy príbuzenský pomer neupravujú žiadne osobitné pravidlá o rozhodnom práve.

Priamy príbuzenský pomer sa určuje, resp. napáda podľa práva krajiny domicilu dieťaťa v čase jeho narodenia, ale v osobitných prípadoch sa môže určovať, resp. napádať aj podľa práva krajiny domicilu rodiča alebo krajiny domicilu dieťaťa v čase napadnutia (článok 62 zákona o MPS).

3.4.2 Adopcia

Osvojenie sa riadi právom krajiny domicilu osvojiteľa. Osvojenie manželmi sa riadi právom, ktorým sa upravujú všeobecné právne dôsledky manželstva v čase osvojenia (článok 63 ods. 1 zákona o MPS). To znamená, že osvojenie manželmi sa riadi najmä právom spoločnej krajiny domicilu manželov (článok 57 ods. 1 zákona o MPS), ale v zákone sa uvádza aj zoznam alternatívnych zdôvodnení voľby rozhodného práva v prípade, že manželia nemajú tú istú krajinu domicilu (článok 57 ods. 2 až 4 zákona o MPS).

Ak si osvojenie dieťaťa podľa práva krajiny domicilu dieťaťa vyžaduje súhlas dieťaťa alebo inej osoby, ktorá má s dieťaťom vzťah podľa rodinného práva, súhlas sa riadi právom uvedenej krajiny (článok 63 ods. 2 zákona o MPS).

Ak sa osvojenie riadi cudzím právom alebo ak bolo dieťa osvojené na základe rozsudku cudzieho súdu, v zákone sa osobitne stanovuje, že také osvojenie má rovnaký účinok v Estónsku, aký má podľa práva, podľa ktorého bolo dieťa osvojené (článok 64 zákona o MPS). Treba takisto zdôrazniť, že pri osvojovaní dieťaťa, ktoré má domicil v Estónsku, treba splniť aj všetky ďalšie podmienky osvojenia vyplývajúce z estónskeho práva, ako sa to vyžaduje podľa práva krajiny domicilu dieťaťa alebo manželov (článok 63 ods. 3 zákona o MPS).

3.5 Manželstvo, nemanželské páry, partnerstvá, rozvod, súdna rozluka, vyživovacia povinnosť

3.5.1 Manželstvo

Všeobecné právne dôsledky manželstva sa určujú najmä podľa práva spoločnej krajiny domicilu manželov (článok 57 ods. 1 zákona o MPS), ale v zákone sa uvádza aj rad alternatívnych zdôvodnení voľby rozhodného práva v prípade, že manželia nemajú tú istú krajinu domicilu: voľba rozhodného práva sa uskutoční podľa spoločnej štátnej príslušnosti, poslednej spoločnej krajiny domicilu, ak jeden z manželov stále býva v danej krajine, alebo, ak to tak nie je, uplatňuje sa právo krajiny, s ktorou manželia inak najužšie súvisia (článok 57 ods. 2 až 4 zákona o MPS).

Postup uzavretia manželstva v Estónsku sa riadi estónskym právom. Manželstvo, ktoré bolo uzavreté v cudzej krajine, sa považuje v Estónsku za právoplatné, ak bolo uzavreté v zmysle príslušného postupu stanoveného právom krajiny, v ktorej sa manželstvo uzavrelo, a splnilo podstatné nevyhnutné predpoklady manželstva stanovené právami krajín domicilu obidvoch manželov (článok 55 ods. 1 a 2 zákona o MPS).

Vo všeobecnosti platí, že nevyhnutné predpoklady a prekážky uzavretia manželstva, ako aj dôsledky z toho vyplývajúce, sa riadia právom krajiny domicilu nastávajúcich manželov (článok 56 ods. 1 zákona o MPS). Predchádzajúce manželstvo nastávajúceho manžela či manželky nepredstavuje prekážku pre uzavretie nového manželstva, ak bolo predchádzajúce manželstvo zrušené rozhodnutím vneseným alebo uznaným v Estónsku, a to aj keď uvedené rozhodnutie nie je v súlade s právom krajiny domicilu nastávajúceho manžela či manželky (článok 56 ods. 3 zákona o MPS).

Pre občanov Estónska platí osobitné pravidlo, pokiaľ ide o právo, ktorým sa upravujú nevyhnutné predpoklady manželstva: stanovuje sa ním, že ak občan Estónska nespĺňa niektorý nevyhnutný predpoklad manželstva podľa práva svojej krajiny domicilu, tak pokiaľ ho spĺňa podľa estónskeho práva, uplatní sa estónske právo (článok 56 ods. 2 zákona o MPS).

3.5.2 Nemanželské páry a partnerstvá

V estónskom práve sa nestanovuje rozhodné právo v prípade konkubinátu ani partnerstva. Pri určovaní rozhodného práva by sa mali uplatniť pravidlá stanovené v zákone o MPS pre najpodobnejšie právne vzťahy. V závislosti od povahy konkubinátu alebo partnerstva sa môžu uplatniť pravidlá, ktoré platia pre zmluvné záväzky alebo vzťahy upravené rodinným právom.

3.5.3 Rozvod a súdna rozluka

Manželstvá sa rozvádzajú podľa práva, ktorým sa upravujú všeobecné právne dôsledky manželstva v čase začatia konania o rozvod manželstva (článok 60 ods. 1 a článok 57 zákona o MPS). To znamená, že rozvod sa riadi v prvom rade právom spoločnej krajiny domicilu manželov (článok 57 ods. 1 zákona o MPS), ale v zákone sa uvádza aj rad alternatívnych zdôvodnení voľby rozhodného práva v prípade, že manželia nemajú tú istú krajinu domicilu: voľba rozhodného práva sa uskutoční podľa spoločnej štátnej príslušnosti, poslednej spoločnej krajiny domicilu, ak jeden z manželov stále býva v danej krajine, alebo, ak to tak nie je, uplatňuje sa právo krajiny, s ktorou manželia inak najužšie súvisia (článok 57 ods. 2 až 4 zákona o MPS).

Výnimočne sa môže namiesto cudzieho práva uplatniť estónske, ak rozvod nepovoľuje právo, ktorým sa upravujú všeobecné právne dôsledky manželstva (článok 57 zákona o MPS), prípadne ho povoľuje len za mimoriadne prísnych podmienok. Táto výnimka sa uplatňuje, ak jeden z manželov má bydlisko v Estónsku alebo má estónsku štátnu príslušnosť, resp. v čase uzavretia manželstva mal bydlisko v Estónsku alebo mal estónsku štátnu príslušnosť (článok 60 ods. 1 a 2 zákona o MPS).

3.5.4 Vyživovacia povinnosť

Vyživovacie povinnosti vyplývajúce z rodinných vzťahov neupravujú žiadne vnútroštátne pravidlá medzinárodného práva súkromného a uvádzajú sa odkazy na príslušné medzinárodné právne predpisy.

3.6 Majetkové vzťahy medzi manželmi

Manželja si môžu zvoliť rozhodné právo, ktoré sa vzťahuje na ich majetkové práva vo vzťahu k bezpodielovému spoluvlastníctvu manželov. Ak si teda manželja rozhodné právo zvolili, uplatní sa právo, ktoré si zvolili. Manželja si však nemôžu zvoliť právo akejkoľvek krajiny. Môžu si zvoliť medzi právom krajiny domicilu jedného z manželov a právom krajiny štátnej príslušnosti jedného z manželov. Ak má manžel či manželka niekoľko štátnych príslušností, môžu si zvoliť právo ktorejkoľvek z krajín štátnej príslušnosti (článok 58 ods. 1 zákona o MPS).

V Estónsku sa na voľbu rozhodného práva vzťahujú záväzné formálne požiadavky. Voľba rozhodného práva vo vzťahu k majetkovým právam manželov musí byť notársky osvedčená. Ak rozhodné právo nie je zvolené v Estónsku, voľba rozhodného práva bude formálne platná, ak budú splnené formálne požiadavky na dohody o majetkovom režime manželov stanovené zvoleným rozhodným právom (článok 58 ods. 2 zákona o MPS).

Ak si manželja nezvolili rozhodné právo, ich majetkové práva sa budú riadiť rozhodným právom, ktoré sa vzťahuje na všeobecné právne dôsledky manželstva v čase uzavretia manželstva (článok 58 ods. 3 a článok 57 zákona o MPS). Všeobecné právne dôsledky manželstva sa určujú najmä podľa práva spoločnej krajiny domicilu manželov (článok 57 ods. 1 zákona o MPS). Ak manželja nemajú spoločnú krajinu domicilu, voľba rozhodného práva sa uskutoční podľa práva ich spoločnej krajiny štátnej príslušnosti, práva ich poslednej spoločnej krajiny domicilu, ak jeden z manželov stále býva v danej krajine, alebo, ak neplatí ani jeden z troch uvedených prípadov, uplatňuje sa právo krajiny, s ktorou manželja inak najužšie súvisia (článok 57 ods. 2 až 4 zákona o MPS).

3.7 Závety a dedičstvo

Dedenie sa riadi právom poslednej krajiny domicilu závetcu. Osoba môže vo svojom závete alebo dedičskej zmluve stanoviť, aby sa na jej dedičstvo uplatňovalo právo štátu, ktorého je štátnym príslušníkom. Takéto ustanovenie je neplatné, ak osoba v čase svojej smrti už nie je občanom príslušnej krajiny. Rozhodné právo pre dedenie určuje najmä: 1. typy a účinky naloženia s majetkom v závete; 2. dedičskú spôsobilosť a dedičskú nespôsobilosť; 3. rozsah dedenia; 4. dedičov a vzťahy medzi nimi a 5. zodpovednosť závetcu za dlhy.

Haagsky dohovor z roku 1961 o rozhodnom práve pre formu závetov sa vzťahuje na formu závetov a dedičských zmlúv.

Osoba môže vyhotoviť, zmeniť alebo odvolať svoj závet, ak má príslušnú spôsobilosť podľa právnych predpisov krajiny svojho domicilu v čase vyhotovenia, zmeny alebo odvolania závetu. Ak podľa práva tejto krajiny osoba nemá právnu spôsobilosť na vyhotovenie závetu, môže vyhotoviť, zmeniť alebo odvolať svoj závet, ak je na to oprávnená podľa práva krajiny, ktorej bola osoba občanom v čase vyhotovenia, zmeny alebo odvolania závetu. Zmena domicilu alebo občianstva neobmedzuje akúkoľvek už nadobudnutú právnu spôsobilosť vyhotoviť závet. Uvedené sa vzťahuje na spôsobilosť osoby uzavrieť, zmeniť alebo zrušiť dedičskú zmluvu.

Dedičské zmluvy sa riadia právom krajiny domicilu závetcu v čase uzatvorenia zmluvy alebo právom krajiny štátnej príslušnosti, ak to tak určí táto osoba. Rozhodné právo určuje príпустnosť, platnosť, obsah a záväznosť dedičskej zmluvy a dôsledky zmluvy podľa dedičského práva.

V čase vyhotovenia vzájomného závetu musí byť tento závet v súlade s právom krajín domicilu oboch závetcov alebo s právom krajiny domicilu jedného z manželov, ktorú si spoločne vybrali závetcovia.

3.8 Nehnuteľnosti

Vznik alebo zánik vecného práva sa určuje podľa práva krajiny, v ktorej sa majetok nachádzal v čase vzniku alebo zániku práva. Stanovuje sa obmedzenie – vecné právo sa nesmie vykonať v rozpore s hlavnými zásadami právneho poriadku štátu, v ktorom sa vec nachádza (článok 12 ods. 2 zákona o MPS).

3.9 Platobná neschopnosť

Keďže v súlade s článkom 3 ods. 2 zákona o konkurze sa na konkurzné konanie vzťahujú ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, pokiaľ sa v zákone o konkurze neustanovuje inak, a v súlade s článkom 8 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku súd musí viesť konanie vo veci na základe estónskeho občianskeho procesného práva, rozhodným právom pre konkurzné konanie v Estónsku je estónske právo.

Posledná aktualizácia: 26/10/2021

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné kontaktné body EJS. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska justičná sieť pre občianske a obchodné veci ani Európska komisia nenesú žiadnu zodpovednosť ani inak neručia za informácie alebo údaje, ktoré tento dokument obsahuje alebo na ktoré odkazuje. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.